

Kielitietoisen ja kulttuurisensitiivisen opettamisen Porin malli

Tämä opas on toteutettu osana Opetushallituksen rahoittamaa Konsti – oppimisen tuen kehittäminen lukiokoulutuksessa -kehittämishanketta.

Sisällys

Alkusanat	1
1 Systeemitason kielellinen tuki	3
1.1 Tukea opintojen alussa: OP07 ja OP08	3
1.1.1 Opintojakson tuntirunko	3
1.2 Kielellisten tuen tarpeen toteaminen	4
1.2.1 Kielellisen tuen tarve -lisätietolomake	5
1.3 Kielitutorointi	6
1.4 Kielitietoisuuden opettamisen teemaryhmä	6
2 Kielitietoinen opettaminen	8
2.1 Monikielinen oppija lukiossa	8
2.1.1. Kielen oppimisen tukeminen aineenopetuksessa	8
2.1.2. Kokeet ja arviointi	9
2.1.3. Kulttuurillisten esteiden purkaminen	10
2.2. Kielitietoisuuden opetuksen kehittäminen	11
2.2.1 Opettajan tukeminen.....	11
2.2.2. Kielitietoinen opetus- ja tukimateriaali.....	11
2.2.3. Vuosittaiset tavoitteet, niiden arviointi ja seuranta.....	12
3 Monikielisen oppijan ohjaaminen.....	13
4 Kulttuurisensitiivinen koulu	13
4.1 Kulttuurisensitiivisyys opetuksessa	13
4.2 Kulttuurisensitiivisyys oppilaitostasolla	15
Versiohistoria.....	17
Liitteet	18
Liite 1: OP08-opintojakson opetussuunnitelmateksti	18
Liite 2: OP08-opintojakson tuntisuunnitelmat	19
Liite 3: OP09-opintojakson opetussuunnitelmateksti	25

Alkusanat

Tämä opas kokoaa yhteen Porin lukiossa kehitetyn kielitietoisien ja kulttuurisensitiivisen opettamisen mallin. Oppaan tavoitteena on tarjota tukea opettajille ja oppilaitoksille, jotka työskentelevät monikielisten ja eri kulttuuritaustoista tulevien oppijoiden parissa. Malli sisältää käytännönläheisiä ohjeita ja esimerkkejä, joiden avulla voidaan vahvistaa opiskelijoiden kielellistä ja kulttuurista osallisuutta sekä edistää heidän oppimistaan ja hyvinvointiaan.

Oppaan sisältö on jäsennetty selkeisiin kokonaisuuksiin, jotka käsittelevät muun muassa systeemitason kielellistä tukea, kielitietoista opetusta, monikielisten oppijoiden ohjaamista sekä kulttuurisensitiivisyyttä kouluyhteisössä. Nopea lukija voi tyytyä etsimään taulukoita, joihin tutustumalla saa yleiskuvan käytännön toimista.

Oppaan osiot:

1. Systeemitason kielellinen tuki

Kielellisen tuen suunnittelu ja toteutus lukion alussa ja sen aikana, kuten OP07- ja OP08-opintojaksot sekä kielitutorointi.

2. Kielitietoinen opettaminen

Aineenopetuksen käytännöt, jotka tukevat monikielisten opiskelijoiden oppimista ja arviointia sekä purkavat mahdollisia kulttuurisia esteitä.

3. Monikielisen oppijan ohjaaminen

Käytännön ohjeita ja tukikeinoja eri toimijoille – opinto-ohjaajille, ryhmänohjaajille ja aineenopettajille.

4. Kulttuurisensitiivinen koulu

Tapoja huomioida kulttuurinen moninaisuus opetuksessa ja kouluyhteisön arjessa, mukaan lukien konkreettisia vinkkejä ja toimintamalleja.

Toivomme, että tämä malli tarjoaa hyödyllisiä lähtökohtia myös muille oppilaitoksille, jotka kehittävät omaa kieli- ja kulttuuritietoista toimintakulttuuriaan. Yhteistyössä voimme rakentaa oppimisympäristöjä, joissa jokainen opiskelija kokee kuuluvansa joukkoon ja saa tukea kasvuunsa.

Porissa 8. toukokuuta 2025

Tuure Puurunen
Hanna Gröndahl
Elina Heinonen
Hanna Pirttimäki
Saara Pouke
Minna Sippola

Konsti-hankkeen Kielitietoisien ja kulttuurisensitiivisen opettamisen kehitystyöryhmä

Tämä opas on julkaistu CC-BY-lisenssillä.

1 Systeemitason kielellinen tuki

1.1 Tukea opintojen alussa: OP07 ja OP08

Ensimmäisen vuoden opiskelijat opiskelevat heti opintojensa alussa OP07-opintojakson ”Valmiuksia lukio-opintoihin” (1 op). Tämä opintojakso keskittyy vahvistamaan aloittavien opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia sekä päivittämään heidän tieto- ja viestintätekniisiä taitojaan lukio-opintojen edellyttämälle tasolle. Opintojaksolla tutustutaan keskeisiin sähköisiin oppimisalustoihin, oppiaineiden opiskelutekniikoihin ja koulun käytänteisiin sekä ryhmädytään ja kartoitetaan oppimisen tuen mahdollisuuksia.

OP07-opintojaksosta lisätietoa löytää Porin lukion opetussuunnitelmasta sekä Oppimisen tuki Porin lukiossa -kuvauksesta.

OP08-opintojaksolla, nimeltään ”Kohti suomenkielisiä lukio-opintoja”, opiskelija oppii perusteita eri tiedonalojen tekstien lukemisesta ja kirjoittamisesta sekä vuorovaikutustaitoja. Painotus on kirjallisissa taidoissa, mutta myös suullista esiintymistä yksin tai ryhmässä harjoitellaan. Opintojakson tavoitteena on antaa opiskelijalle työkaluja suomenkielisissä lukio-opinnoissa selviämiseen opettamalla lukustrategioita, eri oppiaineiden tiedonalojen kieltä ja vastaustekniikoita sekä tv:n hyödyntämistä kielenoppimisen tukena. Lisäksi opintojakson lopussa täytetään Kielellisen tuen tarve -lisätietolomake Wilmassa (ks. luku 1.2).

Opintojakson opetussuunnitelmateksti on **liitteessä 1**.

VASTUUNJAKO: OP08-opintojakso	
Organisointi	Suunnittelijarehtori, OP08-vastuuopettaja
Toteutus	Lukion 1. vuosi, 1. periodi
Toteuttajat	Aineenopettajat (samoja kuin OP07?)
Arviointi ja kehittäminen	Kielitietoisuuden opettamisen teemaryhmä

1.1.1 Opintojakson tuntirunko

Alla on hahmoteltu OP08-opintojakson tuntirunko 9 oppitunnin mittaisena. Tarkemmat tuntisuunnitelmat ja tuntien kuvaukset ovat **liitteessä 2**.

Huom.! Kirjoittamisen tunti (6. oppitunti) tulee pitää ennen päättöviikkoa, koska sillä tunnilla on tarkoitus harjoitella esseevastauksen rakentamista ja kirjoittamista.

#	Aihe	Opettaja
1	Aloitus ja kielitesti	miel. S2
2	Lukustrategiat	S2 / ÄI
3	Reaaliaineiden opiskelu	reaali
4	LUMA-aineiden opiskelu	luma
5	Vieraiden kielten valinta ja opiskelu	kielet
6	Kirjoittaminen	reaali (/S2 / ÄI)
7	Taito- ja taideaineet lukiossa	taito/taide
8	Puhuminen	S2 / ÄI
9	Yhteenveto ja itsearviointi	joku opintojakson opettajista

1.2 Kielellisten tuen tarpeen toteaminen

Porin lukio on opiskelijamäärältään suuri lukio. Opetusryhmät ja opettajat vaihtuvat jaksoittain, vaikkakin ensimmäisenä vuonna opintoihin on rakennettu piiloluokallisuutta: ohjausryhmät opiskelevat tiettyjen aineiden pakollisia opintojaksoja yhdessä, yhden opettajan opetuksessa. Ennen pitkää kaikki opiskelijat ovat kuitenkin siinä tilanteessa, että opettajat ja opiskelutoverit vaihtelevat opintojaksosta ja periodista toiseen.

Lukion luokattomuuden aiheuttama vaihtuvuus haastaa opettajien opiskelijatuntemusta. Opettajat ovatkin kertoneet, että monelle tulee yllätyksenä, että opiskelijaryhmässä on opiskelija, jolla on puutteita suomen kielen osaamisessa. Pahimmillaan se tulee ilmi vasta ensimmäistä palautettavaa tehtävää tai kurssikoetta arvioitaessa.

On siis ensiarvoisen tärkeää, että kun kielellisen tuen tarve tunnistetaan, siitä pystytään tiedottamaan tehokkaasti kaikille tukea tarvitsevan opiskelijan opettajille.

OP08-opintojakson lopussa ensimmäisen periodin opinnot alkavat jo olla kasassa, ja opiskelija osanee jo arvioida, miten hyvin hän pystyy opiskelemaan suomen kielellä. Mikäli hän kokee, että hänellä on ilmeisiä vaikeuksia selvitä suomenkielisistä lukio-opinnoista, hän voi täyttää **Kielellisen tuen tarve -lisätietolomakkeen** Wilmassa.

Kun lomake on täytetty, opetusryhmänäkymässä opiskelijan nimen viereen ilmestyy merkki, joka kertoo opettajalle, että ryhmässä on kielellistä tukea tarvitseva monikielinen opiskelija. Merkkiä klikkaamalla opettaja pääsee näkemään opiskelijan lomakkeelle syöttämät tiedot.

1.2.1 Kielellisen tuen tarve -lisätietolomake

☒ Tarvitsen tukea suomen kielellä opiskeluun.

Missä oppiaineissa tarvitse tukea **suomen kielessä**?

☐ vieraat kielet / ruotsi

☐ reaaliaineet (historia, yhteiskuntaoppi, uskonto/elämänkatsomustieto, biologia, kemia jne.)

☐ matematiikka

☐ taito- ja taideaineet (liikunta, musiikki, kuvataide)

Äidinkieli / äidinkielet: []

Kuinka kauan olet opiskellut suomen kieltä? []

Kuinka kauan olet opiskellut suomenkielisessä koulussa? []

Kouluhistoria:

Oppilaitokset, maat, opetuskielet

[]

Vastaa lyhyesti seuraaviin kysymyksiin. Voit käyttää apuna sanakirjaa tai kääntäjää.

Millaisia vaikeuksia sinulla on lukemisessa? Millaisista asioista on apua?

[]

Millaisia vaikeuksia sinulla on kirjoittamisessa? Millaisista asioista on apua?

[]

Millaisia vaikeuksia sinulla on opetuksen seuraamisessa? Millaisista asioista on apua?

[]

VASTUUNJAKO: Kielellisen tuen tarve -lomake	
Organisointi	Wilma-lomakkeen tekijä, OP08-vastuuopettaja
Toteutus	OP08-opintojakson viimeinen tunti
Toteuttajat	OP08-opintojakson S2-opettajat
Arviointi ja kehittäminen	Kielitietoisien opettamisen teemaryhmä

1.3 Kielitutortoiminta

Suomea äidinkielenä puhuva opiskelija ja monikielinen opiskelija opettavat toisilleen äidinkieliään / Suomea äidinkielenä puhuva opiskelija opettaa monikieliselle opiskelijalle suomea toiminnallisesti, epämuodollisissa tilanteissa.

Kielitutortoiminnalla on tarkoitus vastata klikkiytymisilmiöön: monikieliset opiskelijat muodostavat usein omia "heimojaan", joiden jäsenillä on vain vähän kontaktia suomenkielisiin opiskelijoihin. Heidän kielitaitonsa ei pääse siksi kehittymään, sosiaalinen piiri jää kapeaksi ja integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan hataraksi. Jotta monikielinen opiskelija pystyy kiinnittymään Suomeen ja uskaltaa haaveilla tulevaisuudesta Suomessa, hänellä täytyy olla sosiaalista pääomaa ja käytännön vuorovaikutusosaamista.

OP09-opintojakson opetussuunnitelmateksti on **liitteessä 3**.

VASTUUNJAKO: OP09-opintojakso	
Organisointi	Suunnittelijarehtori
Toteutus	1 tunti / viikko kahden periodin ajan (opettaja tapaa opiskelijoita)
Toteuttajat	Vastuuopettaja, opiskelijat
Arviointi ja kehittäminen	Kielitietoisien opettamisen teemaryhmä

1.4 Kielitietoisien opettamisen teemaryhmä

Kielitietoinen ja kulttuurisensitiivinen opettaminen vaatii pitkäjänteistä kehittämistyötä. Monikielisen oppijan tukeminen on monitahoinen prosessi, joten sen systemaattinen kehittäminen vaatii oman oppilaitostason elimen. Parhaiten sellaiseksi sopii oma teemaryhmänsä.

Kielitietoisien opettamisen teemaryhmän vastuulla on kehittää myös kulttuurisensitiivistä opettamista. (Jotta nimi pysyisi suuhun mahtuvana, ei kulttuurisensitiivisyyttä kannattane mainita ryhmän nimessä, tai sitten ryhmälle tulee keksiä lyhenn nimi.)

Ensi vaiheessa ryhmän kannattanee keskittyä kielitietoisien opetuksen tukemiseen mm. eri oppiaineita hyödyttävien tukiopetusmateriaaleja valmistamalla. Näitä ovat esimerkiksi erilaiset mallivastaukset ja -kirjotemat, työohjeiden ja raporttien mallit ja tukisanalistat. Lisätietoa löytyy esimerkiksi Monikielisen oppijan matkassa -sivustolta (ks. esim. [video Kirjoittamisen oppimisen prosessi](#)).

Ryhmän tehtäviin kuuluu myös kerätä palautetta tässä oppaassa mainittujen tukimuotojen toteuttajilta ja opiskelijoilta. Sen pohjalta ryhmä päättää kehittämistoimenpiteistä ja toteuttaa niitä itse tai ehdottaa rehtorille jatkotoimenpiteitä varten.

Voi olla, että tiimiaika (Porin lukion opettajien lukujärjestykseen varattu ys-aika) ei riitä kielitietoisien tukimateriaalin luomiseen ryhmän muiden tehtävien ohella. Varsinkin kehitystoiminnan ensimmäisinä vuosina ryhmän jäsenille tai muille halukkaille opettajille tulisi tarjota mahdollisuus kehittää opetusmateriaaleja korvausta vastaan.

VASTUUNJAKO: Kielitietoisien opettamisen teemaryhmä	
Organisointi	Rehtori, ryhmän vetäjä
Toteutus	Tiimijajalla
Toteuttajat	Tiimin jäsenet
Arvointi ja kehittäminen	Rehtori, ryhmän vastuuopettaja

Kielitietoisien opettamisen ryhmän vastuualueet
OP08- ja OP09-opintojaksojen arviointi ja kehittäminen
Kielellisen tuen tarve -lomakkeen arviointi ja kehittäminen
Kielitietoisien opetuksen tukimateriaalin tuottamisen tukeminen
Kielitietoisien opetuksen laadun arviointi ja kehittäminen
Kulttuurisensitiivisen opetuksen ja kouluyhteisön kehittäminen
Kielitietoisesta ja kulttuurisensitiivisestä opettamisesta tiedottaminen

2 Kielitietoinen opettaminen

2.1 Monikielinen oppija lukiossa

Monikieliset oppijat tuovat mukanaan rikkaan kieli- ja kulttuuritaustan, joka voi rikastuttaa koko kouluyhteisöä ja edistää luovuutta ja monipuolista ajattelua. On tärkeää, että lukioympäristö tukee monikielisten oppijoiden suomen kielen oppimista ja kulttuurista identiteettiä, jotta he voivat menestyä akateemisesti ja sosiaalisesti.

Monikielisten oppijoiden tukeminen vaatii opettajilta huomiokykyä ja kielellisen tuen tarpeen tiedostamista. Monikielisten oppijoiden tukeminen on myös kulttuurisen identiteetin vahvistamista. Opettajien tulisi kiinnittää huomiota siihen, että monikieliset oppijat tuntevat olonsa turvalliseksi ja arvostetuksi. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi oppilaiden kulttuuritaustan huomioimista opetuksessa.

2.1.1. Kielen oppimisen tukeminen aineenopetuksessa

Kielen oppimisen tukeminen aineenopetuksessa on keskeinen osa kielitietoista opettamista. Tämä tarkoittaa, että opettajat ottavat huomioon oppilaiden kielitaidon tason ja mukauttavat opetustaan sen mukaan. Opettaja voi esimerkiksi käyttää selkeää ja yksinkertaista kieltä sekä tiedon visualisointia (esimerkiksi käsitekarttojen ja kuvien avulla). On myös tärkeää, että opiskeltavan asian ydinaines osoitetaan selkeästi (*must know vs. should know vs. nice to know*).

Opettajien tulisi rohkaista oppilaita käyttämään suomen kieltä aktiivisesti oppitunneilla. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi ryhmäkeskusteluja, joissa opiskelijat saavat harjoitella kielitaitojaan käytännössä. Aktiivinen kielen käyttö auttaa oppilaita kehittämään kielitaitoaan ja vahvistamaan itseluottamustaan.

Opettajien tulisi myös rohkaista opiskelijoita käyttämään omia äidinkieliään oppimisessa, esimerkiksi tehtävien tekemisessä tai tiedonhaussa. Tämä voi auttaa opiskelijoita ymmärtämään uusia käsitteitä paremmin ja syventämään oppimistaan.

Teknologian hyödyntäminen voi myös olla tehokas tapa tukea kielen oppimista aineenopetuksessa. Esimerkiksi netin sanakirjat, kääntäjät ja tekoälypalvelut voivat oikein käytettynä olla hyviä apuvälineitä. Opettajan tulee kuitenkin opastaa sähköisten palveluiden ja apuvälineiden oikeaa käyttöä, jotta ne eivät kokonaan korvaa ponnisteluja kielitaidon kartuttamiseksi.

Kielitietoisen opettajan muistilista		
Kuinka usein?	Mitä?	Miten? (esimerkiksi)
Opintojakson alussa	Opiskelijan tuen tarpeeseen tutustuminen	Opettaja tarkistaa Wilma-ryhmästä, onko opiskelijoissa Kielellisen tuen tarve -lomakkeen täyttäneitä, ja tutustuu lomakkeiden tietoihin.
Toistuvasti / jatkuvasti	Opetuskielen mukauttaminen	Opettaja käyttää puheessaan yksinkertaisia virkkeitä ja helppoa sanastoa.
	Kulttuurisidonnaisen tiedon selostaminen tarvittaessa	Opettaja selittää, mitä tarkoittaa "meluvalli" tai "mattolaituri".
	Suomen kielen käyttöön rohkaiseminen	Pari- ja ryhmäkeskusteluja sekä kirjallisia töitä pareittain tai ryhmissä.
	Tärkeiden asioiden osoittaminen	Opettaja sanallistaa, mikä/mitkä ovat oppikirjan kappaleen tärkeimmät asiat.
1–2 kertaa opintojaksossa	Tehtävän tai opetustekstin avaaminen strategisesti yhdessä opetusryhmänä	Opettaja johdattaa lukemaan opetustekstin ennakoi-silmäile-lue-keskustele-mallilla.
Joitakin kertoja pakollisten opintojen aikana (ehdottomasti ainakin opintojen alussa)	Oppiaineelle tyypillisten tekstien kirjoittaminen mallitekstin avulla	Opettaja tutustuttaa esseevastaukseen ja sen rakenteisiin esimerkin avulla. Opiskelijat kirjoittavat oman esseevastauksen täydentämällä luurankomallia.

2.1.2. Kokeet ja arviointi

(Tämä alaluku ei koske englanninkielistä lukiotutkintoa tai englanninkielistä ylioppilaskoetta.)

Porin lukiossa kokeet ja arvioitavat työt tehdään suomeksi, paitsi englanninkielisellä linjalla opettajan näkemyksen mukaan englanniksi tai suomeksi. Kääntäjien käyttö kokeen aikana on kielletty. Sanakirjan käyttö voidaan sallia, mikäli se on teknisesti mahdollista eikä mahdollista vilppiä kokeen tai arvioitavan suorituksen aikana.

Jokaisella opiskelijalla on edessään suomenkielinen ylioppilaskoe, eikä suomen kielen opiskelua tule siirtää “läheemmäs ylioppilaskokeita”. Mitä nopeammin opiskelija oppii ymmärtämään ja tuottamaan eri oppiaineiden suomenkielisiä tekstejä, sitä parempi hänelle itselleen.

Opetussuunnitelman perusteissa (LOPS2019) todetaan: “Oppimisen tuen tarpeet, kuten [––] maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.”

Miten opettaja voi tukea vieraskielistä opiskelijaa arvioinnissa?
Käymällä läpi vastauksen tai palautettavan työn rakenteen (so. tekstin rakenteen) ennen koetta tai palautuspäivää.
Tarjoamalla listaa tehtävään liittyvistä fraaseista ja käsitteistä tai muuta kielellistä tukimateriaalia.
Arvioimalla osaamista monipuolisesti, esimerkiksi ryhmä- tai paritöinä tai suullisina töinä. (Näin osaamisen osoittaminen ei ole pelkästään kokeesta kiinni.)
Ainakin osa kokeen tehtävänannoista tai aineistoista on selkokieliä.

2.1.3. Kulttuurillisten esteiden purkaminen

Kulttuurillisten esteiden purkaminen on olennainen osa monikielisten oppijoiden tukemista. Opettajien olisi hyvä olla tietoisia suomalaisen (koulu)kulttuurin ominaispiirteistä ja niiden vaikutuksista oppimiseen. Esimerkiksi joissakin kulttuureissa yhteistyötä keskeisempää voi olla kilpailu arvosanoista ja yksilösuorittaminen. Vähäinenkin tietoisuus kulttuurieroista auttaa opettajia ymmärtämään oppilaiden erilaisia tarpeita.

Opettajien tulisi myös pyrkiä luomaan oppimisympäristö, jossa kaikki opiskelijat tuntevat olonsa tervetulleiksi ja arvostetuiksi. Osallistavien opetusmenetelmien käyttö (kuten ryhmä- ja paritehtävät) voivat auttaa tässä. Kielenoppimisen kannaltakin on tärkeää, että monikieliset opiskelijat pääsevät kontaktiin suomenkielisten opiskelijoiden kanssa. Se myös auttaa monipuolistamaan suomenkielisten opiskelijoiden kulttuuritietämystä ja purkamaan ennakkoluuloja.

Vinkkejä kulttuurillisten esteiden purkamiseen
Kerro, miten omilla tunteillasi osoitetaan aktiivisuutta ja osaamista.
Tee selväksi, mihin arviointi perustuu ja millaisia ovat hyvät vastaukset/esseet/esitelmät/puheet jne.
Kerro, millaista käyttäytymistä odotat opiskelijoilta.

Neuvo erilaisten työkalujen käyttöä (ohjelmat, tekoäly...) ja työtapoja (ryhmätyöt, parityöt, porftoliotyöskentely) käytössä.

Käytä ryhmäyttäviä työtapoja, kuten pari- ja ryhmätöitä.
--

2.2. Kielitietoisien opetuksen kehittäminen

2.2.1 Opettajan tukeminen

Opettajien tukeminen on keskeinen osa kielitietoisien opetuksen kehittämistä lukiossa. On tärkeää rakentaa yhdessä tekemisen kulttuuria, jossa opettajat voivat jakaa osaamistaan, oppia toisiltaan ja kehittää opetustaan yhdessä. Vertaistuki on tärkein tukimuoto: opettajien keskinäinen kokemusten ja ideoiden jakaminen auttaa kehittämään uusia lähestymistapoja ja vahvistaa kielitietoista otetta arjen opetustyössä.

Yhteistyötä tuetaan sujuvalla tiedonkululla opettajien kesken. Tiedonsiirto voidaan toteuttaa esimerkiksi aineryhmien tapaamisissa tiimijalla, periodin alussa tai lopussa. Näissä tapaamisissa voidaan jakaa tietoa opiskelijoiden kielellisestä tuen tarpeesta ja sopia tukitoimista. Lisäksi kielellisen tuen tarpeen kirjaamiseen ja tiedon välittämiseen voidaan hyödyntää Kielellisen tuen tarve -Wilma-lomaketta, joka helpottaa kielellisten tukitoimien suunnittelua ja seurantaan koko opettajayhteisön kesken. (Lisää lomakkeesta luvussa 1.2.1.)

Vaikka vertaistuki on toiminnan ydin, opettajien osaamista vahvistetaan myös tarjoamalla säännöllisesti koulutuksia ja työpajoja, joissa käsitellään kielitietoisien opetuksen periaatteita ja käytännön soveltamista eri oppiaineissa.

Kielitietoisien opettamisen teemaryhmä koordinoi ja kehittää yhteistä toimintaa sekä vastaa opettajilta nouseviin tuen ja koulutuksen tarpeisiin. Teemaryhmä seuraa toiminnan kehittymistä, kerää palautetta opettajilta ja opiskelijoilta ja kehittää tukitoimia palautteen pohjalta jatkuvasti eteenpäin.

2.2.2. Kielitietoinen opetus- ja tukimateriaali

Kielitietoisien opetus- ja tukimateriaalin tarkoitus on auttaa erityisesti niitä opiskelijoita, joiden äidinkieli ei ole suomi. Tästä huolimatta niistä voi olla paljon apua myös äidinkielenään suomea puhuville opiskelijoille.

Tukimateriaali voi olla monenlaista: tukisanalistoja, hyviä mallivastauksia, huonoja esimerkkivastauksia, erilaisten koulussa tuotettavien tekstien malleja tai käsitelisteja selkokielisine selityksineen. Viime kädessä aineenopettajalla on paras tieto siitä, millainen materiaali tukee hänen oppiaineensa sisältöjen ja tiedonalan kielenkäytön konventioiden oppimista.

Tukimateriaalia on saatavilla internetistä ja jossain määrin myös kustannettuna. Suoraan lukion opetussuunnitelman sisältöjä vastaavaa materiaalia tuntuu kuitenkin olevan vähän tarjolla (tilanne keväällä 2025). Siksi Porin lukiossa tuotetaan materiaalia myös itse. Oppimateriaalia tuottavat aineenopettajat ensisijaisesti ys-ajalla ja tarvelähtöisesti.

Tukimateriaalin tekemistä seuraa ja tukee Kielitietoisien opettamisen teemaryhmä osana omaa toimintaansa.

Omassa opetuksessaan opettaja voi myös tukea oppikirjan asian omaksumista tai opetuspuhetta käyttämällä apuna kaavioita, kuvia, miellekarttoja tai käsitehierarkioita.

2.2.3. Vuosittaiset tavoitteet, niiden arviointi ja seuranta

Tavoitteiden arviointi ja seuranta ovat yhtä tärkeitä kuin itse tavoitteiden asettaminen. Porin lukiossa toiminnan laatua mitataan mm. erilaisin kyselyiden avulla. Kielitietoisien ja kulttuurisensitiivisen opetuksen kehittämiseksi tarvitaan kuitenkin spesifisti tähän tarkoitukseen sopivia kyselyitä ja mittareita.

Kielitietoisien ja kulttuurisensitiivisen opettamisen kehittämisvastuu on Kielitietoisien opettamisen teemaryhmällä, joka valitsee vuosittain kehittämis- ja mittaamiskohteet.

Mittareita voivat olla:

- Keskiarvot eri oppiaineissa (äidinkieli suomi vs. muut)
- Ylioppilaskokeiden arvosanat (S2 ja muut aineet, äidinkieli suomi vs. muut)
- Kehitystrendi: paraneeko tai heikkeneekö tietyn ryhmän suoriutuminen ajan mittaan?
- Kuinka moni opiskelija saa S2-opetusta tai tukiopetusta?
- Kuinka moni opettaja on kouluttautunut kieli- ja kulttuuritietoisesta opetuksesta?
- Itsearviointikyselyiden pistekeskiarvot (esim. "Tunnen riittävästi kielitietoisien opetuksen menetelmiä")
- Kuinka hyvin opiskelija kokee tulevansa opettajien ymmärtämäksi?
- Kuinka usein opiskelija kokee, että hänen kieli- tai kulttuuritaustansa huomioidaan opetuksessa?
- Koettu osallisuuden ja turvallisen ilmapiirin tunne
- Montako kieli- ja kulttuuritietoista tapahtumaa tai teemaviikkoa koulussa järjestetään vuodessa ja niiden osallistujamäärät?

3 Monikielisen oppijan ohjaaminen

Monikielisen opiskelijan ohjaamisen vastuu jakautuu opinto-ohjaajalle, ryhmänohjaajalle ja aineenopettajille. Ohjaamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kaikkien muidenkin opiskelijoiden ohjaamisessa, mutta opiskelijan kieli- ja kulttuuritaustan vuoksi ohjaamisessa vaaditaan herkkyyttä ja “kantasuomalaisen” ohjaamisesta poikkeavaa näkökulmaa.

Porin lukiossa on aiemmin kuvattu vieraskielisten opiskelijoiden ohjauksen polku. Se löytyy [lukion kotisivuilta](#).

4 Kulttuurisensitiivinen koulu

4.1 Kulttuurisensitiivisyys opetuksessa

Kulttuurisensitiivinen opetus tarkoittaa, että opettaja huomioi opiskelijoiden erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat. Opetuksessa pyritään siihen, että kaikki opiskelijat voivat osallistua ja oppia tasavertaisesti. Opettaja tukee opiskelijan identiteettiä ja motivoi häntä oppimaan uutta. Opetuksessa käytetään opiskelijoiden omia kielellisiä ja kulttuurisia voimavaroja.

Käytännössä kulttuurisensitiivinen opetus voi tarkoittaa sitä, että opettaja käyttää monikielisiä esimerkkejä tai selkokielistä materiaalia. Ryhmätöitä voi suunnitella niin, että kaikki voivat osallistua, myös ne, joilla on heikompi kielitaito. Opettaja voi järjestää ryhmäyttämistä tukevia aktiviteetteja, jotka eivät vaadi paljon puhumista, kuten yhteisiä pelejä tai kuvatehtäviä.

Joskus kulttuurienvälisissä kohtaamis- ja viestintätilanteissa törmätään tabuihin. Esimerkiksi alastoman ihmisen kuva tai seksuaalisuudesta puhuminen voi tulla vastaan vaikkapa biologian tai äidinkielen oppitunnilla. Joissakin uskonnoissa tai kulttuureissa näistä asioista ei ole sopivaa puhua julkisesti. Tabuja ei pidä kuitenkaan välttää, vaan puhua niistä rohkeasti ääneen ja rohkaista opiskelijoita osallistumaan keskusteluun. Se ei tarkoita uskonnon tai kulttuurin ohittamista tai vähättelyä, vaan sen tiedostamista, että eri kulttuureissa näihin asioihin voidaan suhtautua eri tavalla.

Toisesta kulttuurista tulevalle opiskelijalle tulee myös luoda kokemuksia aktiivisena yhteisön jäsenenä olemisesta. On tärkeää, että kukaan ei koe olevansa vain avun ja tuen kohteena.

Vinkkejä kulttuurisensitiiviseen opettamiseen	
Mitä?	Miten?
Tutustu opiskelijoiden (kulttuuri)taustoihin	Wilman Kielellisen tuen tarve -lomakkeeseen tutustuminen
	Tee opintojakson aloituskysely ("Mitä opettajan tulisi tietää sinusta opiskelijana ja oppijana?").
Luo turvallinen tila	Käytä opintojakson alussa aikaa ryhmäyttämiseen. (Suosi aktiviteetteja, joihin voi osallistua kehittyvälläkin kielitaidolla.)
Luo mahdollisuuksia osallisuuteen	Käytä monipuolisia työskentelytapoja (pareittain, ryhmissä, yksin, suullisesti, kirjallisesti).
	Hyödynnä digityökaluja kuten Google Classroomin tai Teamsin kyselytoiminnot. Ne mahdollistavat hiljaistenkin äänen esiin tulemisen.
Kyseenalaista stereotypiat ja yleistykset	Reagoi heti tilanteisiin, joissa opiskelijat käyttävät yleistyksiä tai loukkaavia ilmauksia. Pysähdy keskustelemaan ja opeta rakentavasti, miksi se ei ole ok.
Arvosta ja hyödynnä opiskelijoiden kielellisiä ja kulttuurisia voimavaroja	Salli oppilaiden hyödyntää eri kieliä tiedonhaussa ja opiskelussa.
	Pyydä oppilaita tuomaan omaa kulttuuria mukaan esimerkiksi esitelmissä tai kirjallisten töiden esimerkeissä.
Edistä empatiaa ja kunnioitusta vuorovaikutuksessa	Anna tilaa keskustelulle, jos ryhmässä on ristiriitoja tai epäasiallista käytöstä – pidä empaattinen mutta jämäkkä linja.

4.2 Kulttuurisensitiivisyys oppilaitostasolla

”Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa.”

“Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja.”

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019. Opetushallitus, 2025.

Lukion opetussuunnitelman perusteista ilmenee, että oppilaitoksen tavoitteena ei voi olla monokulttuurin ylläpitäminen, suvaitsevaisuus tai edes erilaisuuden hyväksyminen. Oppilaitostasolla tavoitteeksi tulee ottaa vähintäänkin erilaisuuden kunnioitus ja kouluyhteisön jäsenten perspektiivin laajentaminen ja moninaistaminen.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu oppilaitostason toimenpiteitä, joilla erilaisuuden kunnioittamista voidaan tavoitella oppilaitostasolla.

Kulttuurisensitiivisyyden rakentaminen oppilaitostasolla		
Mitä?	Miten (esimerkiksi)?	Kuka vastaa?
Laaditaan ja otetaan käyttöön selkeitä kulttuurisensitiivisyyttä ja inklusiivisuutta koskevia toimintatapoja, jotka koskevat koko kouluhteisöä.	Järjestyssäännöt kieltävät syrjinnän ja häirinnän. Oppilaitoksella on turvallisen tilan periaatteet. Positiivinen syrjintä on käytössä esimerkiksi OPKH:n hallituksen	Suunnitteluryhmä, asiaan liittyvät teemaryhmät, OPKH:n ohjaavat opettajat

	jäsenvalinnassa.	
Panostetaan henkilökunnan jatkuvaan täydennyskoulutukseen kulttuurisensitiivisyydestä, kulttuurienvälisestä osaamisesta ja kielitietoisuudesta.	Koulutuksia veso-päivissä ja Osaavan Satakunnan kautta.	Suunnitteluryhmä, lukiokoulutuksen suunnittelija
Edistetään ja tuetaan merkityksellistä kodin ja koulun välistä yhteistyötä, joka huomioi kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden.	Koulun kotisivuilla on saatavilla tietoa selkosuomeksi ja/tai tärkeimmillä vierailta kielillä. Tarvittaessa käytetään englantia ja/tai tulkkeja vanhempainillassa ja huoltajapalavereissa.	Viestintätiimi ja viestintävastaava, rehtorit
Sitoudutaan kulttuurisensitiiviseen opettamiseen.	Ks. luku 4.1.	Opettajakunta
Luodaan selkeät toimintamallit syrjinnän käsittelemiseksi ja haastamiseksi sekä osallistavan koulukulttuurin edistämiseksi.	OPKH:lla on käytössään häirintäyhdyshenkilöt. Järjestetään yhteisöllisyyttä rakentavia tapahtumia. Häirintätapausten käsittely on henkilökunnan tiedossa ja kuvattu turvallisuuskansiossa.	OPKH:n häirintäyhdyshenkilöt, yhteisöpedagogi, rehtori / turvallisuudesta vastaava vararehtori
Pidetään aihetta esillä säännöllisesti.	Tietoiskut opekokouksissa Pedagogiset kahvilat YS-ajalla	Suunnitteluryhmä, kielitietoisen opettamisen teemaryhmä

Versionhistoria

Päivämäärä	Muutos / muu merkintä
8.5.2025	Ensimmäinen versio valmistunut

Liitteet

Liite 1: OP08-opintojakson opetussuunnitelmateksti

OP08 Kohti suomenkielisiä lukio-opintoja

Laajuus: 1 op

Tavoitteet:

- Kehittää opiskelijoiden suomen kielen taitoja erityisesti lukemisen ja kirjoittamisen osa-alueilla.
- Vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia ymmärtää ja tuottaa eri tiedonalojen tekstejä.
- Parantaa opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisesti että suullisesti.
- Tukea opiskelijoiden integroitumista lukio-opintoihin ja edistää heidän oppimisen valmiuksiaan.

Keskeiset sisällöt:

- Eri tiedonalojen tekstien lukemisen ja kirjoittamisen perusteet.
- Kirjallisten taitojen kehittäminen: tekstin ymmärtäminen ja tuottaminen.
- Suullisen esiintymisen harjoittelu: esimerkiksi puheenvuorot, ryhmäkeskustelut tai esitykset.
- Vuorovaikutustaidot: kuunteleminen, keskusteleminen ja palautteen antaminen.
- Oppimisen tuen mahdollisuudet ja opiskelutekniikat.

Laaja-alainen osaaminen (LOPS21):

- Monitieteinen ja luova osaaminen: Opiskelijat oppivat kriittistä ajattelua ja tiedonhankintataitoja, jotka tukevat heidän oppimistaan kaikissa oppiaineissa. Opiskelijat kehittävät kykyään tulkita ja tuottaa erilaisia tekstejä ja viestejä. Opiskelijat oppivat hallitsemaan omaa oppimistaan.
- Vuorovaikutusosaaminen: Opiskelijat kehittävät kulttuurista ymmärrystä ja vuorovaikutustaitoja, jotka ovat tärkeitä monikulttuurisessa yhteiskunnassa.
- Globaali- ja kulttuuriosaaminen: Opiskelijat tutustuvat suomalaiseen lukio-opiskeluun ja suomalaisiin tapoihin hakea, esittää ja tuottaa tietoa.

Arviointi: Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Liite 2: OP08-opintojakson tuntisuunnitelmat

Oppitunti 1: Johdanto ja kielitesti

- Kurssin esittely ja tavoitteiden läpikäynti
 - Suomen kielen taitotasotesti (kaikille vieraskielisille ykkösille → vain osa jatkaa loppuun asti OP08-opintojaksoa)
-

Oppitunti 2: S2 ja lukustrategiat

Tavoitteet: Opiskelija oppii käyttämään lukustrategioita, saa valmiuksia lukion tekstitaitojen hallintaan ja harjoittelee yo-tyyppistä lukutaidon vastausta. Myös ryhmäyttäminen.

- Ryhmäyttävä tunnin aloitus
 - Lukustrategiat S2-näkökulmasta
 - ennakointi (kuvat, otsikot, väliotsikot)
 - silmäily ja skannaus
 - keskeisten sanojen tunnistus
 - tekstin jäsentely: mistä löytää pääajatus?
 - miten käsitellä tuntemattomia sanoja?
 - Paritehtävä: Annetaan pätkä tekstiä (esim. oppikirjan johdantoluku tai uutinen). Tehtävänä hyödyntää yhtä strategiaa ja selittää, miten se auttoi ymmärtämistä
 - Yhteinen lukutehtävä: luetaan yhdessä hieman vaativampi teksti (250–300 sanaa)
 - Keskustellen: Mikä on pääajatus? Keille teksti on suunnattu?
 - Sanastoharjoitus: poimitaan vaikeita sanoja ja pohditaan niiden merkitystä kontekstin avulla
 - Materiaalina esim. Yle oppimisen artikkelin / oppikirjan katkelma
 - Lyhyt lukemisen ymmärtämisen tehtävä: selkote teksti ja 2–3 kysymystä (monivalinta ja avoin)
 - Harjoitellaan vastaamaan tiiviisti aineiston pohjalta
 - Keskustelu: Mistä tiesit vastauksen? (Lukustrategian pohdinta)
 - Tunnin päätös: Lukustrategioiden kertaus ja esim sanastopeli tai visa päivän vaikeista sanoista
-

Oppitunti 3: Reaaliaineet

Esim. Filosofia

Tavoitteet: Opiskelija tutustuu filosofian opiskeluun suomen kielen näkökulmasta. Hän saa kokemuksen tekstipohjaisesta harjoituksesta lukien, kirjoittaen ja puhuen.

- Filosofian opiskelu (tavoitteena ajattelun kehittäminen ja sen ilmaiseminen kirjoittamalla ja puhumalla.)
- Opiskelutaidot (teemoina itseohjautuvuus, sisällöt, tavoitteet, suunnittelu, aiemmat tiedot, ydinasiat, oma ajattelu, kriittisyys)
- Tekstipohjainen harjoitus (orientoituminen aiheeseen, ydinasiat, oma kielellinen työstäminen) + itsearviointi palautteena
- Liite (Ppointit oppitunnille)

Oppitunti 4: Matemaattiset aineet

Tavoitteet:

- Selkeyttää tehtävien tekstien lukemista ja ymmärtämistä.
- Harjoituttaa matemaattisen tekstin kirjoittamista ja laskinohjelmistojen käyttöä.

Ennen oppituntia opiskelijoiden alkukartoitustestin tulosten tarkastelu: Minkälaisissa tehtävissä/tehtävätyypeissä on mahdollisesti esiintynyt erityistä vaikeutta.

Harjoitus 1: Tehtävän ymmärtäminen

- Käsitteet, mitä kysytään, mitkä ovat tehtävän ratkaisemisen kannalta olennaiset tiedot

Harjoitus 2: Matemaattisen tekstin kirjoittaminen ja laskinohjelmistojen käyttö

- Kaavaeditorin käyttö, Abicus, GeoGebra, TI-Nspire

Harjoitus 3: MAOL digitaulukot ja Mafy-taulukot

- Tietojen etsintää

Opiskelun tueksi:

- Opetusvideot
- Opiskeluohjeita
- Matematiikan opiskeluun koulussa tarjolla olevat tukipajat ja muut tukimuodot

Oppitunti 5: Vieraat kielet ja toinen kotimainen kieli

Tavoitteet: Opiskelija tutustuu lukiossa tarjottaviin kieliin, ja osaa tietoisemmin päättää mitä haluaa itse opiskella ja kirjoittaa. Opiskelija tuntee aineissa käytetyn terminologian paremmin.

Sisältö:

Mitä vieraita kieliä voi / täytyy / kannattaa lukiolla opiskella ja milloin

- Ei (venäjän) tunneille natiivina
- Muut valittavat kielet (strateginen valinta esim. osaa hollantia -> opiskele saksaa)
- Ruotsi ja vapautuksen vaikutukset alan valintaan.

Yöt vaativat suomen kielen osaamista- opettele kääntämään kielten välillä ja panosta suomen opiskeluun.

- HOX englantia 2028-> englanniksi (ei muutosta muihin kieliin)
- Englanti vs. muut kielet kirjoitettavana aineena

Oman kielen käyttö resurssina kielten opiskelussa

Yleiset tehtävänannot ja niiden määritelmät

Opiskelija tekee itselleen kielten terminologisen tukimateriaalin (FI-(EN)-oma kieli)

Oppitunti 6: Taideaineet

Taito- ja taideaineet OPO8:

- oppiaineiden oma kieli ja keskeinen sanasto
- opintojaksojen etenemisjärjestys ja käytännön asiat
- missä määrin mahdollista käyttää englannin kieltä, esim. kuvataiteen portfolio tms.
- miten toimia, jos opintojaksosta tulee arvioinniksi P? Tarkasti ohjeistus tähän.
- lukiodiplomin esittely oppiaineittain (tarkemmin kuin OPO7:n dioissa).

- taito- ja taideaineiden mahdollisuudet monikielisten opiskelijoiden opintojen rikastamisessa.
- kunkin taito- ja taideaineen omat käytännöt selkeästi
- kun tunnit on kertaalleen pyöritetty, huomataan tarvittavat muutokset ja lisäykset.

(OPO7:n diat varsin runsaat, niiden selventämiseenkin on tarvetta)

Oppitunti 7: Kirjoittaminen

Tavoitteet: Opiskelija ymmärtää, miten reaaliaineen esseevastaus rakennetaan. Opiskelija harjoittelee selkeän ja jäsennellyn vastauksen kirjoittamista.

- Aloitus:
 - Mikä on essee?
 - Esseen kieli vs. puhekieli
- Hyvän esseen rakenne
 - Tähän malli esseerakenteesta
 - Kappalejaon tekeminen
 - Sidossanoja ja fraaseja (esim. siirtymät, perustelut)
- Esimerkkiesseen tutkiminen
 - Hyvä vastaus tarkastelussa
 - Tutkitaan rakennetta
 - Etsitään perusteluja, esimerkkejä tms. tärkeää
- Lyhyen esseen luonnostelu
 - Jokin reaalitehtävä
 - Kirjoitetaan vastauksen alku ja loppu ja 1-2 käsittelykappaletta
 - (Opiskelija saa vastauksen sisällön pointit luetelmana TAI tehdään täydentämällä vastauksen luurankomallia)
- Lopuksi yhteinen vastauksen purku
 - Tsemppausta
 - Korostetaan tärkeitä asioita: rakenne + vastataan selkeästi kysymykseen

Oppitunti 8: Puhuminen

Tavoitteet: Opiskelija saa käsityksen, miten rakennetaan selkeä ja ymmärrettävä puheenvuoro. Harjoitellaan esiintymistä koulussa.

- Aloitus: Muistelua puhetilanteista koulussa. Milloin puhuminen (yleensä) tuntuu helpolta, milloin vaikealta?
- Eri puhetilanteet ja niihin valmistautuminen
 - Puhe
 - Esitelmä
 - Esitys (esimerkiksi ryhmätyön purku)
 - Puheen rakenne: alku, keskiosa, loppu
 - Lyhyesti siitä, että vireytyminen ('esiintymisjännitys') on ihan normaalia. Se ei tee esityksestä kivaa, mutta ei myöskään mahdotonta. (Vrt. kävely auringossa ja sateella: molemmissa säissä voi kävellä, vaikka sateella kävely ei olekaan yhtä mukavaa)
- Lyhyeen puheenvuoron harjoittelu
 - Tehdään luurankomallia hyödyntäen lyhyt puhe-esitys
 - Aiheeksi jokin kiva, esim. oma harrastus, lempiruoka tms.
 - Harjoitellaan suunnittelua valmiin mallin avulla
 - Tueksi lista sopivista fraaseista
 - Vinkki: Käytä (tarvittaessa) lyhyitä lauseita
- Puheenvuorojen pitäminen
 - Jos pieni ryhmä, voidaan pitää koko ryhmälle; jos ei aika riitä muuten, puheet esitetään pienissä ryhmissä
 - Kiinnitetään huomiota rauhalliseen puhenopeuteen ja katsekontaktiin.
- Yhteinen purku
 - Mikä auttoi puhumisessa? Mikä oli tuntui vaikealta?
 - Lopputsemppi: puhuminen on **TAITO**, siinä tulee paremmaksi kokemuksen myötä. Pyydä palautetta, tee asiat seuraavalla kerralla toisin, jos tarvitsee! + Muista aina valmistautua hyvin!

Oppitunti 9: Itsearviointi ja yhteenveto

Tavoitteet:

- Kurssin keskeisten sisältöjen kertaus
 - Itsearviointi ja kielellisen tuen lomakkeen täyttäminen tarvittaessa
 - Viimeinen voitelu ennen koodiviikkoa
 - palautteen kerääminen
-
- **Aloitus:** Miltä lähestyvä koeviikko tuntuu? (peukut pystyyn) Keskustellen: Mitä kokeita tulossa, mikä mietityttää?
 - **Kertauspeli:** esim. tietovisa keskeisistä lukion käsitteistä ja kurssisisällöistä
 - **Itsearviointi ja Kielellisen tuen tarve -lomakkeen täyttäminen**
 - Osalle vain itsarviointilomake, lopuille molemmat

- **Ryhmä-/parikeskustelu:** Miten valmistaudun kokeisiin? (Ajankäyttö, sanastokertaus, vastaustekniikka [tiivistäminen, pääasiat vs. yksityiskohdat]) Mitä teen toisin, jos tulokset eivät tyydytä?
- **Opettajajohtoisesti:**
 - Keskeisiä kokeiden käskysanoja ja niiden merkityksiä (tähän inputtia eri aineiden opettajilta!)
 - Esimerkkejä eri kokeiden tehtävänannoista
 - Kuinka vastataan selkeästi
 - Parityö: Esimerkkinä jokin kokeen ohje/tehtävä → Selitä parille, mitä se tarkoittaa.
- **Päätös:** Tsemppaus ja kurssipalautteen kerääminen
 - Palaute Wilma- tai Forms-kyselynä talteen ja Kielitietoisien opettamisen teemaryhmälle

Liite 3: OP09-opintojakson opetussuunnitelmateksti

Opintojakson nimi: OP09 Kielitutorointi

Laajuus: 2 op

Tavoitteet:

- Edistää suomea äidinkielenään puhuvien ja monikielisten opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta.
- Parantaa monikielisten opiskelijoiden suomen kielen taitoa epämuodollisissa ja toiminnallisissa tilanteissa.
- Vahvistaa monikielisten opiskelijoiden sosiaalista pääomaa ja käytännön vuorovaikutusosaamista ja edistää monikielisten opiskelijoiden integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan.
- Tutustuttaa suomea äidinkielenään puhuvaa opiskelijaa uuteen kieleen ja kulttuuriin.
- Edistää kulttuurien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta.

Keskeiset sisällöt:

- Pari- tai pienryhmätyöskentely: Suomea äidinkielenään puhuvat ja monikieliset opiskelijat muodostavat pareja tai pienryhmiä, joissa he tutustuvat toistensa äidinkieliin ja kulttuureihin toiminnallisesti vapaamuotoisten aktiviteettien kautta.
- Toiminnalliset harjoitukset: Käytännönläheisiä tehtäviä, kuten kaupassa asiointi, kahvilakeskustelut, harrastustoimintaan osallistuminen ja muut arkipäivän tilanteet.
- Kulttuurivaihto: Opiskelijat tutustuvat toistensa kulttuureihin ja tapoihin, mikä edistää kulttuurien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta.

Laaja-alainen osaaminen:

- Globaali- ja kulttuuriosaaminen: Opintojakso kehittää opiskelijoiden kykyä toimia monikulttuurisessa ympäristössä ja ymmärtää eri kulttuurien näkökulmia. Opiskelijat oppivat arvostamaan kulttuurista moninaisuutta ja kehittävät valmiuksiaan toimia kansainvälisissä yhteyksissä.
- Vuorovaikutusosaaminen: Opintojakso vahvistaa opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja, kuten kuuntelemista, keskustelemista ja neuvottelua. He oppivat toimimaan yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa ja ratkaisemaan konflikteja rakentavasti.

Arviointi:

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.